

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49

E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Haaren
Dhr. L. Timmermans
Postbus 44
5076 ZG Haaren

DATUM: 26-01-2016
ONS KENMERK: 15-898/16.00497/IngHR
UW KENMERK: opdrachtverlening dd. 22 december 2015
AUTEUR: K.D. van Straalen
PROJECTLEIDER: I. Hille Ris Lambers
STATUS: versie 1.0
CONTROLE: drs. G.F.J. Smit

Natuurtoets landgoed Haarendael, Haaren

De gemeente Haaren is voornemens om voor het landgoed Haarendael een bestemmingsplanwijziging door te voeren. De nieuwe eigenaar van het landgoed is voornemens om zelf een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling tot stand te brengen. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 22-01-2016) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

Conclusie

Conclusie beoordeling Flora- en faunawet

Op basis van de beschikbare informatie kan voor vleermuizen, boommarter, rode eekhoorn, middelste bonte specht, sperwer, buizerd en ransuil geen specifieke uitspraak gedaan worden over mogelijke gevolgen ten aanzien van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet, omdat niet kan worden uitgesloten dat deze soorten op het landgoed voorkomen en omdat de voorgenomen ingrepen nog niet bekend zijn. Aanbevolen wordt komend seizoen nader onderzoek uit te voeren.

Conclusie beoordeling Natuurbeschermingswet

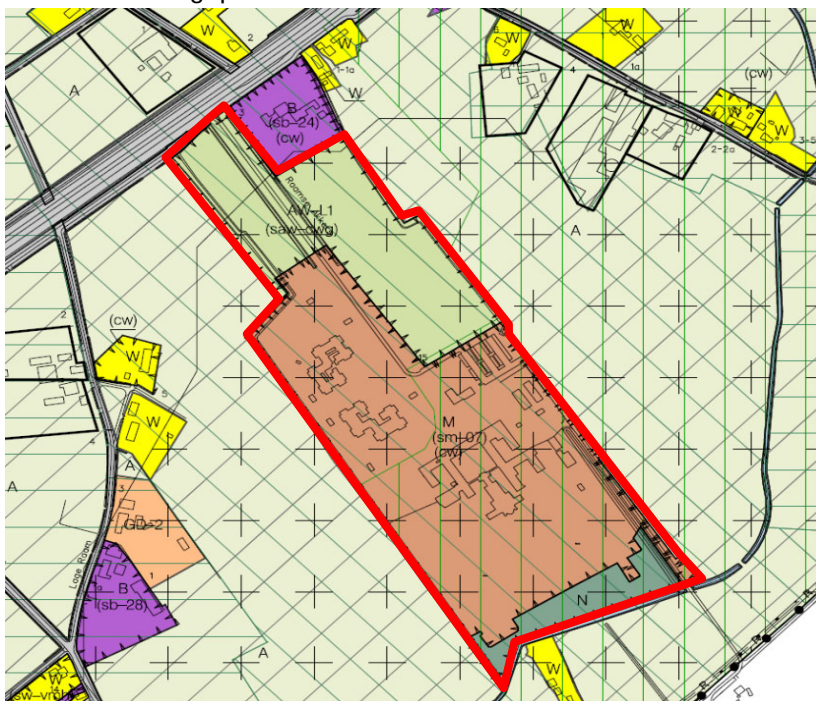
Negatieve effecten op Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' ten gevolge van welke ontwikkeling in het plangebied dan ook (renovatie, sloop, kap van bomen, nieuwbouw) is uitgesloten.

Deze conclusies worden hieronder toegelicht.

Plangebied en werkzaamheden

Het landgoed Haarendael is gelegen aan de Raamse Akkers 15 te Haaren. Het ligt te midden van kleinschalig agrarisch landschap, globaal tussen N65 aan de noordzijde en de bebouwde kom van Haaren aan de zuidzijde. Het landgoed kenmerkt zich door oude bomenlanen, waaronder een oude lindelaan langs de Raamse Akkers. Haarendael is in 1839 gerealiseerd als Grootseminarie voor het bisdom Den Bosch. Het grote U-vormige hoofdgebouw uit 1839 vormt het oudste deel van het complex. In de loop der jaren zijn uitbreidingen aan het hoofdgebouw gerealiseerd. Ter vervanging van de oorspronkelijke kapel is in de jaren dertig van de twintigste eeuw een veel grotere, als kruiskerk uitgevoerde kapel gebouwd. Aan de linkerkant van de voorzijde van het hoofdgebouw staan een oud monumentaal koetshuis en een woning. Op het terrein liggen aan de voorzijde zorgpaviljoens. Het onderhoud aan de gebouwen is achterstallig. De meeste gebouwen staan leeg, een deel wordt gebruikt als anti-kraak of museum. Het landgoed is opgedeeld in een omkadering van bomen. Hier binnen liggen het Brevierpark, een voorhof, voortuinen en boomlanen. In de tuin rondom het hoofdgebouw staan diverse monumentale bomen.

De gemeente Haaren is voornemens om voor Landgoed Haarendael een nieuw bestemmingsplan op te stellen. Het gewijzigd bestemmingsplan moet kaders bieden voor een passende herbestemming van de op het landgoed aanwezige cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en de omliggende gronden. De gemeente Haaren denkt hierbij aan een invulling van de bestaande bebouwing ten behoeve van 'onderwijs'. In het bestemmingsplan wordt uitsluitend de hoofdlijn van de voorgestane ontwikkeling vastgelegd. Een nadere invulling van de ruimtelijke ontwikkeling zal worden beschreven in een uitwerkingsplan.

Figuur 1. Ligging plangebied (rood omlijnd). (bron: gemeente Haaren)

Methodiek

Het plangebied is op 22 januari 2016 bezocht. Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden (telmee.nl, waarneming.nl). Tijdens het veldbezoek is een ronde gelopen met Erik Mulder van Cello, de huidige terreineigenaar. Hierbij is het hele landgoed doorkruist en zijn de gebouwen extern geïnspecteerd op de aanwezigheid van of potenties voor beschermde soorten. Hierbij is gelet op de potenties voor muurplanten, reptielen, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en jaarrond beschermde nesten.

Resultaten

Het plangebied bestaat uit een landgoed met oude bomen en (monumentale) bebouwing. De soortgroepen ongewervelden, amfibieën en vissen worden in deze notitie niet besproken. Voor strikt(er) beschermde soorten binnen deze soortgroepen is namelijk geen geschikt leefgebied (bijvoorbeeld open water/voortplantingswater) in het plangebied aangetroffen.

Planten

In het plangebied zijn geen strikt beschermde soorten planten aangetroffen. Op de gebouwen zijn geen beschermde muurplanten aangetroffen. Voor overige strikt beschermde planten is geen geschikt biotoop aanwezig. Op grond hiervan is beoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor strikt beschermde soorten planten.

Foto Op de muren van de gebouwen zijn geen beschermde muurplanten aangetroffen.

Reptielen

Rondom de Loonse en Drunense duinen is het voorkomen van de levendbarende hagedis en de hazelworm bekend (Waarneming.nl). Vindplaatsen liggen op ruim 10 kilometer van het plangebied. Ten zuiden van de N65 zijn in de gemeente Haaren geen waarnemingen bekend. Het landgoed ligt langs de drukke N65 en rondom het landgoed liggen intensief gebruikte landbouwgronden die een barrière vormen voor de reptielen uit de Loonse en Drunense Duinen. Gezien de verspreidingsgegevens en het omliggende landschap kan het voorkomen van de levendbarende hagedis en de hazelworm op het landgoed worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

In de directe omgeving is het voorkomen van de volgende strikt beschermde soorten bekend: das (Tabel 3-soort), boommarter (Tabel 3-soort) en rode eekhoorn (Tabel 2-soort) bekend (Waarneming.nl).

Hoewel het terrein niet vlakdekkend is bekeken, zijn tijdens het veldbezoek geen burchten waargenomen, wel sporen van dassen. Volgens medewerkers van de terreineigenaren die het terrein goed kennen komen er op het landgoed (ook in de dichte beplanting) geen burchten voor. Het voorkomen van vaste verblijfplaatsen van dassen is uitgesloten. Naar inschatting kunnen zwervende dassen uit de omgeving incidenteel wel op het landgoed voorkomen.

Voor de boommarter en rode eekhoorn is voldoende geschikt habitat aanwezig. Beide soorten hebben hun verblijfplaatsen in bomen; boommarters in boomholtes en rode eekhoorns in takkennesten of boomholtes. Omdat tijdens het veldbezoek niet alle bomen onderzocht zijn, kan het voorkomen van eekhoornnesten niet worden uitgesloten. Ook het voorkomen van vaste verblijfplaatsen van de boommarter is niet uitgesloten.

Voor overige strikt(er) beschermde grondgebonden zoogdieren is geen geschikt leefgebied aanwezig.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn in alle gebouwen geschikte invliegopeningen aangetroffen die kunnen leiden naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuissoorten als de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. In de gebouwen zijn potentiële verblijfplaatsen aanwezig onder nokpannen, dakranden, loodslabben en boeidelen. De kapel en het hoofdgebouw zijn oude panden met veel potenties voor vleermuizen. Mogelijk zijn in een aantal gebouwen ook spouwmuren aanwezig. Dit kon tijdens het veldbezoek niet met zekerheid worden vastgesteld. Indien het spouwmuren betreft, zijn deze waarschijnlijk ook geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Het voorkomen van één of meerdere verblijfplaatsen van genoemde vleermuissoorten kan niet worden uitgesloten. De gebouwen op het terrein kunnen kan zowel zomer-, kraam- als paarverblijfplaatsen van genoemde soorten herbergen.

Op het landgoed staan verschillende oude bomen met geschikte verblijfplaatsen in de vorm van holtes voor boombewonende soorten vleermuizen (zoals de watervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). Het voorkomen van vaste verblijfplaatsen van boombewonende soorten kan op grond van het veldbezoek niet worden uitgesloten.

Foto Potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen in de bebouwing.

Het plangebied ligt te midden van kleinschalig agrarisch landschap. De afwisseling van beplanting en openheid maakt dergelijk gebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Daarnaast vormt natuurgebied De Leemkuilen ten noordwesten van het plangebied geschikt jachtgebied voor vleermuizen. Het voedselaanbod voor vleermuizen (insecten) is in dergelijke gebieden vrij hoog door de aanwezigheid van water. Het plangebied zelf heeft waarschijnlijk ook een functie als foerageergebied.

Dankzij de aanwezigheid van zeer geschikt foerageergebied zowel in als buiten het plangebied zijn de verblijfsmogelijkheden van het plangebied extra aantrekkelijk voor vleermuizen.

Vleermuizen gebruiken bomenlanen vaak als oriëntatiestructuur. De laanbomen van het landgoed zijn mogelijk een onderdeel van een vaste vliegroute. Dergelijke elementen worden door de Flora- en faunawet als vaste rust- en verblijfplaats beschouwd.

Vogels (inclusief soorten met een jaarrond beschermde nestplaats¹)

Tijdens het veldbezoek is het terrein gecontroleerd op het voorkomen van jaarrond beschermde nesten. In de gebouwen op het landgoed zijn geen sporen of potenties voor de huismus of gierzwaluw aangetroffen. Voor beide soorten liggen de bomen ook teveel

¹ Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

tussen de bomen. Voor soorten als steenuil en kerkuil zijn evenmin potenties aanwezig, omdat het terrein te dicht begroeid is en er geen geschikte nestgelegenheid voorkomt. In de bomen rondom het hoofdgebouw zijn geen nesten van bijvoorbeeld de buizerd aangetroffen. Het landgoed biedt de middelste bonte specht, sperwer, buizerd en ransuil potenties als broedhabitat. Zeker nu het landgoed steeds minder intensief wordt gebruikt, wordt het terrein voor deze verstoringsgevoelige soorten geschikter. Het voorkomen of de vestiging van de genoemde soorten in de komende periode kan niet worden uitgesloten. Verder biedt het landgoed een groot aantal algemeen voorkomende vogels geschikt broedhabitat. Van deze soorten is het nest beschermd wanneer deze in gebruik is. Het landgoed is divers, oude bomen, grasvelden en ruigte wisselen elkaar af. Tijdens het veldbezoek zijn onder andere goudvink, appelvink, boomklever, boomkruiper, grote bonte specht, merel, zwarte kraai en gaai aangetroffen. Op het landgoed kunnen ook andere soorten van oude bossen en tuinen aangetroffen worden.

Effecten

Vleermuizen

Op basis van de beschikbare gegevens kan geen concrete effectbeoordeling worden gegeven voor vleermuizen. Zeker aangezien de uit te voeren werkzaamheden niet concreet bekend zijn. Als voorziene ingreep is renovatie of sloop van (delen van) gebouwen denkbaar, of kap van delen van de beplanting nabij de bebouwing. Het renoveren of slopen kan leiden tot het verstoren of vernietigen van vaste rust-, en verblijfplaatsen van vleermuizen. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen eveneens effect hebben op boombewonende soorten vleermuizen als gevolg van verstoring door geluid, licht of trillingen. De kap van bomen kan leiden tot vernietiging of verstoring van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren naar de gebruiksfuncties van vleermuizen op het landgoed. Met de informatie die genoemd onderzoek oplevert kan te zijner tijd worden vastgesteld of voorgenomen ruimtelijke ingrepen een negatief effect hebben op vleermuizen. Ook kan dan worden bepaald of de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen, welke preventieve maatregelen nodig zijn en of een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is voor de ingreep.

Het onderzoek dient te worden uitgevoerd in de periode tussen begin mei en eind september. Het vleermuisonderzoek bestaat uit 4 à 5 ronden waarbij met behulp van een batdetector rondom de bebouwing en bomen gezocht wordt naar vleermuisactiviteit.

Wanneer verblijfplaatsen worden aangetroffen in de bebouwing of bomen, kan door middel van een plan van aanpak rekening worden gehouden met de aanwezigheid van vleermuizen. In eventuele nieuwe gebouwen kunnen maatregelen worden getroffen om verblijfplaatsen te creëren.

Rode eekhoorn en boommarter

Op basis van de beschikbare gegevens kan geen concrete effectbeoordeling worden gegeven voor de eekhoorn en boommarter. Van beide soorten is niet bekend of ze op het landgoed voorkomen of waar ze hun verblijfplaatsen op het landgoed hebben. Daarnaast zijn de voorgenomen ingrepen niet bekend.

Ruimtelijke ingrepen kunnen een negatief effect hebben op de vaste rust,- of verblijfplaatsen van de eekhoorn en boommarter. Verstoring door licht, trillingen en geluid en vernietiging van de verblijfplaatsen door kap van bomen kunnen leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen.

Aanbevolen wordt te onderzoeken of het landgoed een functie heeft voor genoemde soorten. Aan de hand hiervan kan een effectbeoordeling worden gegeven en de mogelijk noodzakelijke maatregelen. Een dergelijk onderzoek kan gecombineerd worden met onderzoek voor vleermuizen, tijdens rondes voor vleermuizen kan tevens worden vastgesteld of bomen door boommarter en/of eekhoorn gebruikt worden.

Jaarrond beschermde soorten

Het plangebied heeft potenties als leefgebied van de middelste bonte specht, buizerd, sperwer en ransuil. De voorgenomen ruimtelijke ingreep kan een negatief effect hebben op het jaarrond beschermde nest van genoemde soorten. Verstoring door licht, trillingen en geluid en vernietiging van de verblijfplaatsen door kap kan leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen.

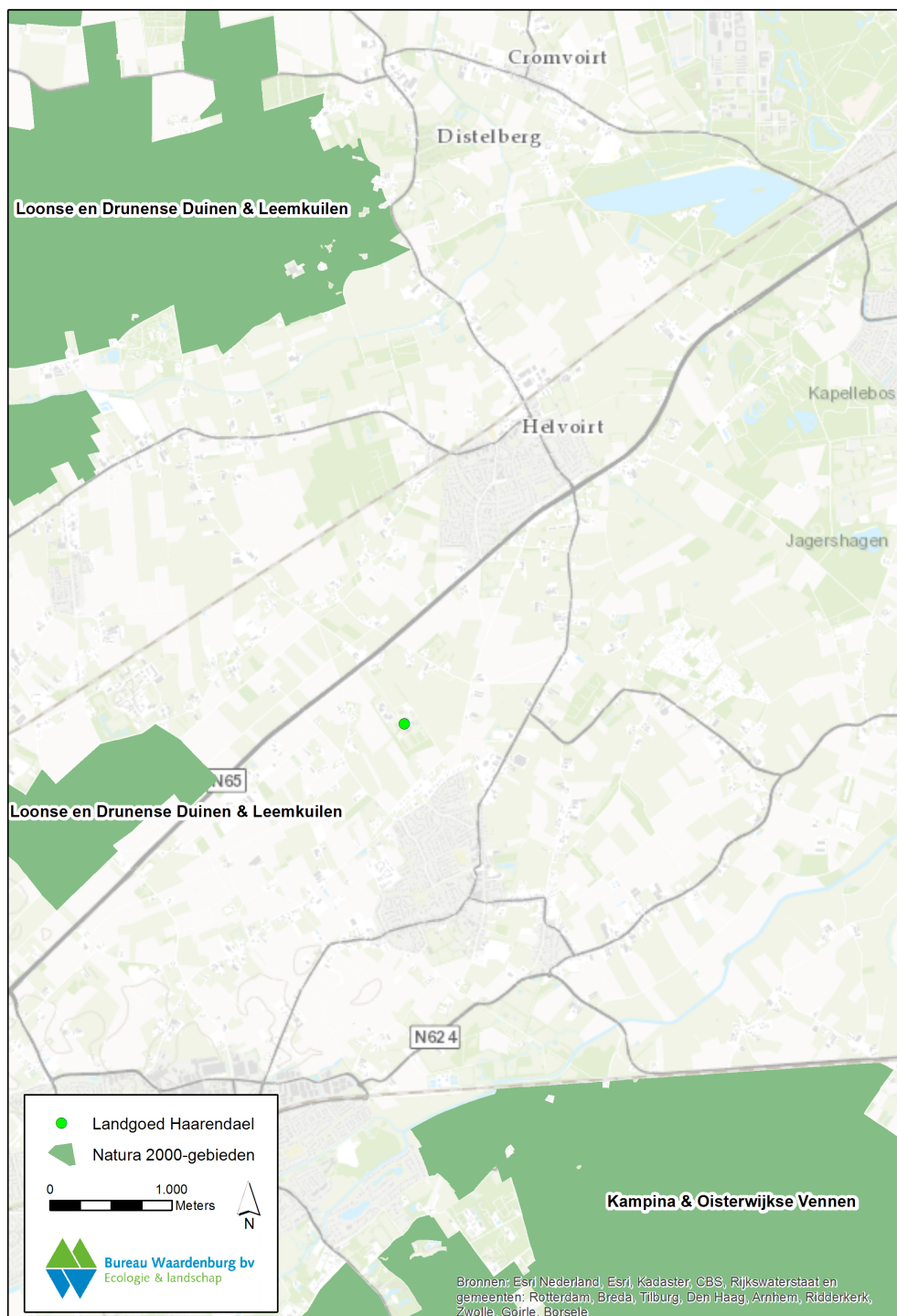
Tijdens onderzoeksrondes gericht op jaarrond beschermde nesten kan worden vastgesteld of het landgoed een functie heeft voor de middelste bonte specht, buizerd, sperwer en ransuil. Aan de hand hiervan kan een effectbeoordeling worden gegeven en de mogelijk noodzakelijke maatregelen.

Randvoorwaarden Flora- en faunawet voor uitvoering project

- Het landgoed (gebouwen en beplanting) heeft naar inschatting diverse gebruiksfuncties voor vleermuizen. Voor een effectbeoordeling is nader onderzoek nodig. Aanbevolen wordt tijdig te starten met een inventarisatie omdat waarnemingen van vleermuizen voornamelijk in de periode mei- september te verkrijgen zijn, als ze actief zijn. Op basis van de inventarisatiegegevens kunnen de effecten van de voorgenomen ingrepen vervolgens worden bepaald.
- De beplanting op het landgoed vormt mogelijk broedhabitat voor boommarter, eekhoorn en vogels met een jaarrond beschermd nest. De inventarisatie naar het voorkomen van (vaste verblijfplaatsen van) boommarter, rode eekhoorn, middelste bonte specht, ransuil, buizerd en sperwer kan (gedeeltelijk) worden gecombineerd met het onderzoek naar vleermuizen.
- Verstoring van broedende vogels en soorten met een jaarrond beschermd nest als gevolg van voorgenomen ingrepen dient te worden voorkomen. Hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden die verstorend kunnen zijn voor (broedende) vogels, kunnen het beste worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, dus in de periode augustus- februari.

Beoordeling Natuurbeschermingswet (Nb-wet)

Binnen een afstand van enkele kilometers ligt Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen'. Zie figuur 2.

Figuur 2. Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen'.

Functie van het plangebied voor kwalificerende habitats en soorten

Habitattypen

In het gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen zijn zeven verschillende habitattypen van open landschappen en bossen aangewezen.

- H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*
- H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen
- H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
- H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*) H9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het *Carpinion betuli*
- H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Habitatrichtlijnsoorten

In het gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen zijn twee soorten aangewezen.

- kamsalamander,
- drijvende waterweegbree.

Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor de soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn waarvoor het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen is aangewezen. In het plangebied komt namelijk geen open water voor.

Effectbeoordeling in het kader van de Nbwet

Habitattypen

Effecten op beschermde habitattypen kunnen alleen optreden binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied, tenzij sprake is van externe werking. Het Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' ligt op enkele kilometers afstand van het plangebied. Ten behoeve van de nog nader te bepalen ingrepen vinden sowieso geen werkzaamheden plaats binnen het Natura 2000-gebied. Er zal evenmin sprake zijn van relevante emissie van schadelijke stoffen naar lucht, water en/of bodem of van verandering in grond- en oppervlaktewateren. Verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats in het Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' als gevolg van voorziene werkzaamheden in het plangebied is op voorhand met zekerheid uitgesloten.

Soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' is aangewezen hebben geen binding met het plangebied. De werkzaamheden kunnen dus geen effect hebben op deze soorten. Verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats van deze soorten in het Natura 2000-gebied 'Loonse en

Drunense Duinen & Leemkuilen' als gevolg van enige ontwikkeling in het plangebied is op voorhand met zekerheid uitgesloten.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met Ingrid Hille Ris Lambers.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. G.F. J. Smit

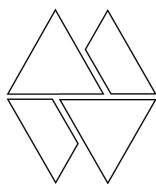
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Haaren

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl